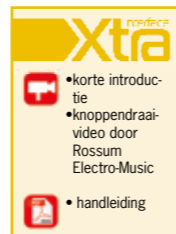

While my filter gently sweeps

Een eurorack-filtermodule die is gebaseerd op het filter van een E-mu modular? Dat kan eigenlijk maar van één man komen...

door Ruud Lekk > ruud@interface.nl

Je kon er donder op zeggen dat het een keer zou gebeuren. Na de comebacks van achtereenvolgens Bob Moog,

Dave Smith, Roger Linn en Tom Oberheim is nu de beurt aan Dave Rossum om met z'n eigen merk Rossum Electro-Music over het voetlicht te treden. Voor wie niet meteen een aha-erlebnis heeft: Rossum was baas en

oprichter van E-mu Systems, dat je misschien nog kent van de geluidskaarten, samplers en digitale synths. In de jaren zeventig had E-mu ook een erg serieus modulaire systeem in de catalogus staan. Deze E-mu had als claim to fame z'n stabiliteit, en tegelijkertijd was men niet vies van digitale noviteiten: er waren digitale sequencers, keyboards en als er een ic voor was, gebruikte E-mu hem. Met de komst van de Emulator sampler verdween de synth op de achtergrond en leefde hij slechts voort in patches uit de enorme sample-library die E-mu rijk is. Uitvinder van dit alles: Dave Rossum.

Grappig dus dat een van de mannen die verantwoordelijk was voor het verdwijnen van de analoge synth nu weer terug op het toneel verschijnt met... analoge-synthmodules. Tegenwoordig dan wel in eurorack-formaat, en niet meer in de eigen E-mu-synth passend, maar daar staat weer tegenover dat een en ander betaalbaar is. Dit, in tegenstelling tot de enkele overgebleven E-mu's die voor astronomische bedragen worden verhandeld.

Doorontwikkeld

E-mu stond altijd bekend om z'n mooie filters, en ook later in de digitale tijd was het merk z'n tijd ver vooruit met de Z-plane Morphing filters. Maar voor de Evolution die we hier in handen hebben, kijken we naar een generatie vroeger: Rossum's Variable Character Ladder Filter. Bij die term gaat er vast een lampje branden en inderdaad: dit is Rossum's variant op het origineel door Bob Moog ontworpen filter, oorspronkelijk te vinden in de E-mu modular als de 2100 lpf module. Rossum heeft 45 jaar de tijd gehad om na te denken over extra functies, en het uiteindelijke resultaat is dit filter, dat naast de klassieke Moog lpf-sound nog een hele berg andere filterkarakteristieken aankan.

De module is met hoogwaardige componenten gebouwd en zit stevig in elkaar, iets wat niet altijd gegarandeerd is bij de vele kleine bedrijfjes die eurorack-modules maken. Ook de inputs voelen stevig aan, evenals de potmeters. Via de connector achterop aansluiten op de voeding, inschroeven en de module is klaar voor gebruik.

Wat is er zoal voorhanden? Natuurlijk filter cutoff frequency, dat je op vier mogelijke manieren kunt instellen: via de potmeter, via

Stefan Robert

de 1v/oct input (die met de resonantie op 100% van het filter een sinus-oscillator maakt) via cv3 met een attenuator, of via cv2 met een attenuverter (een attenuator die zowel negatieve als positieve waarden kan aannemen).

Ook de resonance kent een potmeter en twee inputs, waarvan een attenuverter. Bijzonder hier is de Q level compensation, waarmee je de verhouding instelt tussen de resonante frequentie zelf en de frequenties daaromheen. Daarmee voorkom je dat een sound te iel gaat klinken als je de resonantie verder opendraait. Hoe verder je de compensationknop opendraait, des te meer worden de frequenties onder de cut-off versterkt: handig!

De volgende twee functies zie je wat minder op een filter. De Species Control bepaalt het volume waarop audio het filter ingaat, en dus ook hoeveel en welk type vervorming er al dan niet ontstaat. Ook hier heeft Rossum weer iets slims bedacht (modulatie van het audiosignaal bij de input en tegen-modulatie bij de output) wat interessante nieuwe sounds oplevert.

De Genus Control laat je bepalen via cv of met de hand hoeveel poles het filter heeft. Op de MFB Dominion ben ik ooit iets tegengekomen wat hierop lijkt, maar dat was toch niet echt hetzelfde. Dat je kunt schakelen tussen 3 poles (18dB/oct) 4 poles (24dB/oct) 5 poles (30dB/oct) of 6 poles (36dB/oct) is op zich al redelijk bijzonder, maar dat dat ook kan via cv-inputs geeft weer heel eigen nieuwe mogelijkheden, met name als je de resonantie een eind opschroeft.

Extreem met tact

Tot zover de mogelijkheden. Laten we eens kijken wat voor geluid dat allemaal oplevert.

Een kettingzaagsound, maar dan wel gestemd in E en over tien octaven spatzuiver

Want laten we eerlijk wezen: er zijn al een miljoenmiljard filters op de markt waar je als eurorack-gebruiker uit kunt kiezen, dus waarom zou je dan deze Evolution nemen? Nou, als eerste vanwege de klank natuurlijk. De Evolution klinkt bijzonder prettig en muzikaal. Hij klinkt 'sappig' zonder meteen zompig te worden.

Het is geen MS20-filter, of iets bijzonders als een Polivoks. Het klinkt mij ook iets meer ARP dan Moog in de oren, maar het is 100% Amerikaans qua klank. Waar het allemaal interessant wordt, is natuurlijk bij de bijzondere functies en hun cv-control. De klanken die je kunt maken door het filter te laten moduleren door de vier verschillende pole-mogelijkheden zijn zonder meer spannend te noemen. Gecombineerd met de andere cv-mogelijkheden kun je je flink uitleven. Bijzonder is wel dat het filter nooit compleet uit de bocht vliegt qua sound, maar zelfs op de meest bizarre settings een duidelijk muzikaal karakter blijft houden. Een kettingzaagsound, maar dan wel gestemd in E en over tien octaven spatzuiver; dat werk.

Prijs-kwaliteit

Waar ik wel even van schrok, is de prijs. Nu is modulaire spul natuurlijk niet supergoedkoop, maar toch vind je regelmatig modules voor enkele tientjes. Rossum is echter een fabrikant die aan de high-end kant van het spectrum zit,

INFO

- **prijs excl:** € 335,29
- **distributie:** SchneidersLaden, +49 30 695 808776
- **internet:** www.schneidersladen.de, www.rossum-electro.com

SPECIFICATIES

- filter in eurorack-formaat
- frequency control met 3 cv-inputs en 2 regelaars
- resonance control met cv-input, regelbaar en 1 evelcompensatie
- genusfunctie met variabel aantal poles en 2 cv-inputs
- species-functie met 2 cv-inputs
- audio in- en output (3,5mm jack)

en dus kost dit filter je bijna vierhonderd euro. Er zijn analoge monosynths die minder kosten. Of de Evolution dat waard is, kun je alleen zelf bepalen door ernaar te luisteren. Als we kijken naar de klank en de mogelijkheden ben ik geneigd om 'ja' te zeggen, maar als je alleen zoekt naar een eenvoudig filter, dan is iets van een paar tientjes waarschijnlijk ook voldoende. Je zult daar echter niet de klanken uit krijgen die dit filter kan maken.

Conclusie

Hij is niet goedkoop, maar de stevige bouw-kwaliteit, de vele mogelijkheden en prima basissound maken de Evolution van Rossum Electro-Music tot een begeerlijke module. Het is een van de avontuurlijkste ontwerpen en een van de breedst inzetbare filters op de toch redelijk volle eurorack-markt. En Rossum is nog lang niet klaar; op de site wordt als komende module een heuse Morpheus aangekondigd, een eurorack-versie van het legendarische 14-pools Emu Z-plane filter. Ik kijk er al naar uit... ■

HET OORDEEL

- + prima basisklank
- + unieke mogelijkheden voor een filter
- prijzig voor een filtermodule